

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Adana-Seyhan Belediyesi Mevsimlik Tarım İşçileri ve Küçük Çiftçiler için İklim Dayanıklılığı ve Sosyal Koruma EYLEM PLANI (2026-2028)

Adana-Seyhan Belediyesi Mevsimlik Tarım İşçileri ve Küçük Çiftçiler için İklim Dayanıklılığı ve Sosyal Koruma

EYLEM PLANI (2026–2028)

Bilim, Kültür, Eğitim, Araştırma, Uygulama,
Üretim ve İşletme Kooperatifi

Çankaya Mah. Üsküp Cad. No:

16/14 Çankaya / ANKARA

+90 (553) 211 38 97

www.ka.org.tr / info@ka.org.tr

kalkinmaatolyesi

kalkinmatolyesi

Hazırlayanlar

Seyhan Belediyesi

Kalkınma Atölyesi

-

Eylül 2025, Ankara

Bu Eylem Planı, Avrupa Birliği'nin mali desteğiyle hazırlanmıştır. İçeriği yalnızca Kalkınma Atölyesi Kooperatifi sorumluluğundadır, UNDP ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

İçindekiler

Önsöz.....	4
1 Giriş.....	5
1.1 Planın Amacı	5
1.2 Kapsam ve Hedef Kitle	5
1.3 Eylem Planı Hazırlık Süreci ve Yöntem.....	6
2 Mevcut Durum Analizi	10
2.1 Küçük Çiftçiler ve Mevsimlik Tarım İşçileri ve İklim Riskleri.....	10
2.2 Adana-Seyhan İlçesinde Mevcut Durum.....	10
2.3 Mevcut Kurumlar, Politikalar ve Uygulamalar.....	11
3 Tematik Alanlar: Faaliyetler ve Zamanlama	12
3.1 Hedef grup 1: Mevsimlik Gezici ve Mahalli Tarım İşçileri.....	12
3.2 Hedef grup 2: Küçük Çiftçi	17
4 Uygulama ve Koordinasyon Mekanizmaları.....	20
4.1 Seyhan Belediyesi İç Koordinasyon Yapısı.....	20
5 İzleme ve Değerlendirme Çerçevesi.....	21
5.1 Başarıyı Ölçmek.....	21
5.2 İzleme Sıklığı ve Raporlama	21
5.3 Değerlendirme ve Revizyon Süreci.....	21
6 Riskler ve Önleyici Stratejiler.....	22
7 Sonuç ve Beklenen Etkiler.....	25
8 Eylem Planı Uygulama Seyhan Belediyesi Müdürlükleri Rol ve Sorumlulukları.....	26
Ek 1: Performans Göstergeleri.....	32

Önsöz

İklim değişikliğinin etkileri, özellikle kırılgan gruplar olan mevsimlik tarım işçileri ve küçük çiftçiler üzerinde derin sonuçlar yaratmaktadır. Artan sıcaklık dalgaları, düzensiz yağışlar, kuraklık ve ani hava olayları, bu grupların geçim kaynaklarını, sağlıklarını ve yaşam koşullarını tehdit etmektedir. Adana-Seyhan Belediyesi olarak, bu risklere karşı dayanıklılığı artırmak ve sosyal koruma mekanizmalarını güçlendirmek amacıyla bu Eylem Planı'nı hazırladık.

Plan, 2026-2028 yıllarını kapsayan üç yıllık bir dönemde, mevsimlik tarım işçileri ve küçük çiftçilerin ihtiyaçlarına yönelik somut çözümler sunmayı hedeflemektedir. Mevsimlik tarım işçileri için güvenli barınma alanları, sağlık hizmetleri, iş güvenliği önlemleri ve sosyal koruma mekanizmaları önceliklendirilirken; küçük çiftçiler için erken uyarı sistemleri, iklim dostu tarım teknikleri, finansal destekler ve eğitim programları tasarlanmıştır.

Bu plan, yerel yönetimler, kamu kurumları, sivil toplum örgütleri, akademi ve özel sektör işbirliğiyle hayata geçirilecektir. Katılımcı ve şeffaf bir yaklaşım benimsenerek, tüm paydaşların sürece aktif katılımı sağlanacaktır.

Seyhan ilçesinin iklim değişikliğine karşı direncini artırmak ve sürdürülebilir bir gelecek inşa etmek için attığımız bu adım, bölgede örnek teşkil edecek bir model olmayı amaçlamaktadır. Planın başarıyla uygulanması, hem bugünün ihtiyaçlarına cevap verecek hem de gelecek nesiller için daha dayanıklı bir çevre ve toplum yapısı oluşturacaktır.

Seyhan Belediyesi
Eylül 2025, Adana

Bölüm 1

Giriş

1.1 Planın Amacı

Bu Eylem Planı, Adana-Seyhan Belediyesi'nin koordinasyonunda, küçük çiftçiler ve mevsimlik tarım işçileri ile ailelerinin iklim değişikliği ve aşırı hava olaylarından kaynaklanan risklere karşı korunmasını, yaşam koşullarının iyileştirilmesini ve sosyal koruma mekanizmalarına erişimin artırılmasını hedeflemektedir. Planın temel amacı, mevcut durum analizine dayalı olarak *barınma, sağlık, su ve sanitasyon, erken uyarı sistemleri, iş sağlığı ve güvenliği ile sosyal destek hizmetleri* alanlarında uygulanabilir, ölçülebilir ve sürdürülebilir çözümler geliştirmektir. Ayrıca, iklim krizinin tarımsal üretim ve tarım işçilerinin yaşam koşulları üzerindeki etkilerini azaltmak için yerel yönetim, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve özel sektörün ortak hareket edeceği bir uygulama çerçevesi sunmaktadır.

1.2 Kapsam ve Hedef Kitle

Eylem Planı, öncelikli olarak Adana-Seyhan ilçesinde mevsimlik tarım işlerinde çalışan hane halkları, bu hanelerdeki kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve engelliler ile ilçedeki küçük çiftçileri kapsamaktadır. Planın coğrafi kapsamı, Seyhan Belediyesi sınırları içinde yer alan ve tarımsal faaliyetlerin yoğun olarak yürütüldüğü mahalleler ve geçici yerleşim alanlarıdır. Dolaylı olarak, plan aynı zamanda yerel yönetimler, kamu kurumları, sağlık birimleri, eğitim kurumları, sosyal hizmet sağlayıcıları ve afet yönetimi birimleri gibi paydaşları da hedeflemektedir. Hedef kitle, mevsimlik tarım işçileri (kadınlar, çocuklar, yaşlılar, engelliler öncelikli), küçük çiftçiler ve tarımsal üretim kapsamında hizmet veren kurumlar olarak tanımlanmıştır.

1.3 Eylem Planı Hazırlık Süreci ve Yöntem

Eylem Planı, öncelikli olarak *Belediye-STK İşbirliğinde Katılımcı Bir Yerel Yönetim Modeline Doğru Hızlı Değerlendirme Raporu* bulguları ve sahadan elde edilen niteliksel/ niceliksel veri ve bilgiler ile Adana ilindeki kamu kurumları, meslek örgütleri, yerel yönetim birimleri, akademisyenler ile sivil toplum kuruluşlarının görüşleri temel alınarak hazırlanmıştır.

Eylem Planı hazırlama süreci aşağıdaki adımlar çerçevesinde yürütülmüştür:

Ön hazırlık ve literatür taraması: Küçük çiftçiler, mevsimlik tarım işçileri, iklim değişikliği etkileri, yerel yönetim müdahaleleri ve sosyal koruma mekanizmalarına ilişkin mevcut ulusal ve uluslararası belgeler incelenmiş ve derlenmiştir.

Saha gözlemleri ve ihtiyaç analizi: Adana-Seyhan ilçesindeki geçici çadır yerleşim alanları ve tarım alanlarında saha ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Tarım işçileri ve çiftçilerle çeşitli görüşmeler yapılmıştır. Barınma, su, sanitasyon, sağlık, gıda, eğitim, iş güvenliği gibi alanlarda mevcut durum tespit edilmiştir.

Paydaş görüşmeleri ve katılımcı toplantılar: Seyhan Belediyesi ilgili müdürlükleri, mahalle muhtarları, çiftçiler, mevsimlik tarım işçi temsilcileri, kamu kurumları, meslek örgütü temsilcileri, STK'larla görüşmeler yapılmıştır. Proje kapsamında, 19–27 Mayıs 2025 tarihleri arasında Seyhan ilçesinin çeşitli mahalle, köy ve tarım işçisi çadır alanlarında bilgilendirme toplantıları düzenlenmiştir. Toplantılara tarım işçileri ve çiftçilerden oluşan toplam 164 kişi katılmıştır. Etkinlikler, ilçenin farklı sosyo-ekonomik ve iklim risk profillerine sahip yerleşimlerinde gerçekleştirilmiştir:

Toplantılarda iklim değişikliği ve ani hava olaylarının tarımsal üretim üzerindeki etkileri, kırılgan grupların iklim risklerine karşı dayanıklılığını artırıcı önlemler, yerel ölçekte uygulanabilecek erken uyarı, barınma ve sağlık koruma stratejileri ele alınmıştır.

Proje kapsamında ayrıca, 26 Haziran 2025 tarihinde Seyhan Belediyesi ve Kalkınma Atölyesi ortaklığında birinci atölye çalışması düzenlenmiştir. Bu atölyeye Seyhan Belediyesi'nin ilgili birimleri (Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü, İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü, Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü vb.) katılım sağlamıştır. Ayrıca 16-17 Temmuz 2025 tarihlerin-

de Adana ilinde bulunan yerel yönetimler, meslek örgütleri, sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri, kamu kurumlarından Adana Valiliği METİP Birimi, Seyhan İlçe Tarım Müdürlüğü temsilcilerinin katıldığı iki eylem planı hazırlama atölyesi gerçekleştirilmiştir. Bu atölyelerde aşağıdaki hedef grup ve temalara dair konularında öneriler toplanmıştır.

HEDEF GRUP 1

Mevsimlik Gezici ve Mahalli Tarım İşçileri:

Sürekli ikamet ettiği yerleşimden (il, ilçe, köy, mahalle) ekonomik gelir elde etmek amacıyla ayrılarak bir başka yerleşim yerine seyahat ederek burada tarımsal üretim süreçlerine en az bir gün katılan, ancak sürekli bu işte çalışmayan (geçici) kişiyi mevsimlik gezici tarım işçisi, iş bitiminde her akşam sürekli yaşadığı yere geri dönen işçilere ise mahalli tarım işçisi denir.

TEMA 1.1

Güvenli ve dayanıklı barınma alanları

Su baskını riski, aşırı sıcak ve soğuk ve rüzgâr gibi olaylara karşı korunaklı geçici yerleşim alanlarının oluşturulması için yerel yönetimler ve kamu kurumları iş birliğinde fizibilite çalışmaları yapılmalıdır. Zemin yükseltme, gölgelik yapılar ve su tahliye sistemleri gibi basit mühendislik çözümleri desteklenmelidir.

TEMA 1.2

İklim ve sağlık bilgilendirmeleri

İşçilerin aşırı hava olayları sırasında kendilerini koruyabilmeleri için sadeleştirilmiş ve çok dilli bilgilendirme materyalleri (broşürler, görsel uyarılar, saha toplantıları) hazırlanmalı ve düzenli aralıklarla tekrarlanmalıdır. Aşırı sıcak ve nemli koşullarda çalışan işçilere yönelik mobil sağlık birimleri oluşturulmalı, özellikle çocuklar, kadınlar ve yaşlılar için ilk müdahale imkanları yaygınlaştırılmalıdır.

TEMA 1.3

İş sağlığı ve güvenliği

Tarımda kullanılan kişisel koruyucu ekipmanların (şapka, eldiven, güneşten koruyucu giysi vb.) temini ve kullanımı teşvik edilmeli, bu konuda işçilere eğitimler verilmelidir. Aşırı sıcaklarda işçilerin çalışma saatleri için yeni düzenlemeler yapılmalı, bunlar muhtarlıklar aracılığıyla hem çiftçilere hem de işçilere duyurulmalıdır.

TEMA 1.4

Sosyal koruma mekanizmaları

Tarımsal faaliyetin ani ve aşırı hava olayları nedeniyle kesintiye uğradığı dönemlerde, özellikle mevsimlik tarım işçileri için geçici gelir destekleri, sigorta sistemleri ve sosyal yardımlara erişim kolaylaştırılmalıdır.

HEDEF GRUP 2

Küçük Çiftçiler:

Küçük çiftçi, genellikle sınırlı miktarda araziye, sermayeye ve teknolojiye sahip, tarımsal üretimini genellikle aile emeğiyle sürdüren çiftçidir. Bu projede, Seyhan ilçesinde 5 hektar (50 dekar) ve altında araziye sahip olup, bitkisel üretim yapanlar küçük çiftçi olarak tanımlanmaktadır.

TEMA 2.1

Erken uyarı sistemlerine erişim

Ani hava olaylarına karşı hazırlıklı olabilmeleri için çiftçilerin yerel ölçekte hava tahminlerine dayalı erken uyarı sistemlerine düzenli erişimi sağlanmalıdır. Bu sistemlerin SMS, WhatsApp grupları, sosyal medya ve muhtarlıklar aracılığıyla yaygınlaştırılması desteklenmelidir.

TEMA 2.1

İklim akıllı tarım yöntemlerinin yaygınlaştırılması

Kuraklığa ve aşırı yağışa dayanıklı tohumlar, su verimliliği sağlayan damla sulama sistemleri, organik maddeyi artıran toprak uygulamaları gibi “climate-smart agriculture (iklim akıllı tarım)” yaklaşımları küçük çiftçilere tanıtılmalı ve bu uygulamalar için destek programları oluşturulmalıdır.

TEMA 2.3

Finansal koruma mekanizmaları

Küçük çiftçilerin ani üretim kayıplarına karşı dayanıklılığını artırmak amacıyla tarım sigortalarının önemini anlatıldığı eğitim ve yayım çalışmaları yapılmalıdır.

TEMA 2.4

Eğitim ve teknik danışmanlık

İklim değişikliği, ani hava olayları, üretim planlaması, iş sağlığı ve güvenliği gibi konularda küçük çiftçilere yönelik saha temelli ve görsel destekli eğitimler düzenlenmeli, ziraat mühendisleri veya teknik personel desteği artırılmalıdır.

Veri analizi ve önceliklendirme: Toplanan veriler, kırılgan gruplar üzerindeki etki düzeyine göre analiz edilmiş olup, öncelikli ihtiyaç alanları ve uygulanabilir faaliyetler belirlenmiştir.

Taslak eylem planı hazırlığı: Yukarıda yer alan tema başlıkları altında paydaşlar tarafından faaliyet önerileri hazırlanmış olup, proje uzmanları ve Seyhan Belediyesi uzmanları bunları yeniden düzenlemiştir. Her faaliyet için detaylar, sorumlu kuruluşlar ve işbirliği yapılacak kurumlar ile hangi yılda uygulanacağı belirlenmiştir.

Geri bildirim ve revizyon: Taslak plan paydaşlarla paylaşılmış, alınan görüşler doğrultusunda revize edilmiştir.

Bölüm 2

Mevcut Durum Analizi

2.1 Küçük Çiftçiler ve Mevsimlik Tarım İşçileri ve İklim Riskleri

Seyhan'daki küçük çiftçiler, sınırlı arazi varlıkları, yüksek girdi maliyetleri ve teknik altyapı eksiklikleri nedeniyle iklim değişikliğinin etkilerine karşı yüksek kırılganlık göstermektedir. Son yıllarda artan sıcaklık dalgaları, uzun süreli kuraklık, düzensiz yağış, dolu ve don olayları tarımsal üretim takvimini bozmakta, özellikle mısır, narenciye, pamuk, kış sebzeleri ve karpuz gibi ürünlerde ciddi verim kayıpları yaratmaktadır. Su kaynaklarındaki azalma, sulama kısıtlamaları ve geleneksel sulama tekniklerinin verimsizliği bu riski artırmakta; küçük çiftçilerin uyum sağlayabilmesi için sulama altyapısının yenilenmesi ve iklim dostu üretim tekniklerine erişimin yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Mevsimlik tarım işçileri açısından iklim riskleri hem çalışma koşullarını hem de barınma ve temel hizmetlere erişimi doğrudan etkilemektedir. Aşırı sıcaklar ve ani yağışlar yıllık çalışma sürelerini kısaltmakta, gelir kayıplarına yol açmakta; altyapısı yetersiz geçici çadır yerleşim alanları ise su baskını, fırtına, aşırı yağmur ve sıcaklara karşı korumasız bırakmaktadır. Sağlık ve hijyen hizmetlerine erişimin sınırlı olması, özellikle kadınlar ve çocuklar açısından ciddi riskler doğurmaktadır. Bu nedenle iklim kaynaklı gelir kayıplarını azaltacak geçim destekleri, güvenli barınma alanları ve afet anında hızlı müdahale mekanizmaları kritik önemdedir.

2.2 Adana-Seyhan İlçesinde Mevcut Durum

Yaklaşık 800 bin nüfusa sahip Seyhan, Adana'nın sanayi, ticaret ve kültür merkezi olmakla birlikte, geniş tarım alanlarıyla da öne çıkmaktadır. İlçede 273 bin dekar tarım arazisi bulunmakta; başlıca ürünler mısır, soya, buğday, narenciye, patates ve sebzelerdir. Yaklaşık 1800 kayıtlı çiftçinin

neredeyse yarısı 50 dekarın altında araziye sahiptir ve bu durum onları ekonomik dalgalanmalara ve iklim risklerine karşı daha hassas hale getirmektedir. Sulama imkânı yaygın olsa da artan sıcaklık, su kaynaklarının azalması ve sanayi–tarım su kullanımı arasındaki rekabet, önümüzdeki dönemde su yönetimini kritik bir konu haline getirecektir.

İlçede yılın farklı dönemlerinde binlerce mevsimlik tarım işçisi çalışmakta, 2024 yılı verilerine göre 7 mahalledeki geçici çadır yerleşimlerinde 1257 kişi yaşamaktadır. Bu nüfusun yaklaşık yarısını çocuklar oluşturmaktadır; eğitim, sağlık ve sosyal hizmetlere erişimleri oldukça kısıtlıdır. Son yıllarda görülen ve 51°C'ye varan sıcaklık dalgaları, sel ve dolu olayları hem üretim desenlerini bozmakta hem de kırsal mahallelerde ve işçi yerleşimlerinde yaşam koşullarını zorlaştırmaktadır. Bu tablo, Seyhan ilçesinde iklim uyumunu sosyal koruma politikalarıyla birlikte ele almayı zorunlu kılmaktadır.

2.3 Mevcut Kurumlar, Politikalar ve Uygulamalar

Seyhan Belediyesi, başta Kırsal Hizmetler ve Strateji Geliştirme müdürlükleri olmak üzere çeşitli müdürlükler aracılığıyla tarımsal üreticilere ve kırılgan gruplara yönelik destekler sunmakta; tohum dağıtımı, küçük ölçekli altyapı desteği, sosyal yardım ve eğitim faaliyetleri yürütmektedir. İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ise üretim planlaması, çiftçi kayıtları ve sulama yönetimi konularında çalışmakta; ancak mevcut uygulamalar, iklim risklerinin hızla artan etkilerine karşı daha bütünleşmiş bir yaklaşım gerektirmektedir.

Seyhan Belediyesi, yerel STK'lar, Kent Konseyi ve kooperatiflerle iş birliği içinde mevsimlik tarım işçilerine dair çalışmalara katkı sağlamaktadır. Ulusal düzeyde İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve tarım sigortaları gibi araçlar mevcut olsa da, küçük çiftçilerin bu desteklerden yararlanabilmesi için maliyetlerin düşürülmesi, başvuru süreçlerinin sadeleştirilmesi ve yerelde bilgilendirme faaliyetlerinin artırılması gerekmektedir. Sosyal koruma alanında ise mevsimlik tarım işçilerine yönelik bütüncül ve kalıcı mekanizmalar henüz yeterince kurumsallaşmamıştır. Önümüzdeki dönemde belediye–kamu–STK iş birliklerinin güçlendirilmesi, erken uyarı sistemleri, afet sonrası hızlı destek paketleri ve iklim uyumunu yerel kalkınma planlarının merkezine alan uygulamaların hayata geçirilmesi stratejik öncelik olarak öne çıkmaktadır.

Bölüm 3

Tematik Alanlar: Faaliyetler ve Zamanlama

Bu eylem planında, mevsimlik tarım işçileri ve küçük çiftçiler olmak üzere iki temel hedef grup özelinde belirlenen tematik alanlar, bu grupların karşı karşıya kaldığı özgün ihtiyaçlar ve iklim risklerine dayanmaktadır. Mevsimlik tarım işçileri için öncelikli olarak barınma, sağlık, iş güvenliği ve sosyal koruma gibi alanlar önceliklendirilmiştir. Bunun nedeni, bu grubun geçici yerleşim alanlarında yaşaması, aşırı hava olaylarına doğrudan maruz kalması ve temel hizmetlere erişimde zorluklar yaşamasıdır. Örneğin, güvenli barınma alanları ve mobil sağlık hizmetleri, işçilerin iklim kaynaklı risklere karşı korunmasını sağlamayı amaçlarken; sosyal koruma mekanizmaları, gelir kayıplarını telafi etmeye yönelik kritik bir destek önerilmektedir.

Küçük çiftçiler için ise erken uyarı sistemleri, iklim dostu tarım yöntemleri, finansal koruma ve teknik danışmanlık gibi temalar öne çıkmaktadır. Bu seçim, küçük çiftçilerin sınırlı kaynaklarla iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine uyum sağlama ihtiyacından kaynaklanmaktadır. Özellikle kuraklık ve ani hava olayları karşısında dayanıklılığı artırmak için erken uyarı sistemleri ve iklim akıllı tarım teknikleri hayati önem taşımaktadır. Ayrıca, tarım sigortaları ve alternatif finansal mekanizmalar, üretim kayıplarını minimize etmek ve çiftçilerin ekonomik sürdürülebilirliğini desteklemek amacıyla plana dahil edilmiştir. Bu tematik odaklar, her iki hedef grubun da iklim değişikliğiyle mücadelede güçlenmesini ve sosyo-ekonomik açıdan korunmasını hedeflemektedir.

3.1 HEDEF GRUP 1

Mevsimlik Gezici ve Mahalli Tarım İşçileri

Sürekli ikamet ettiği yerleşimden (il, ilçe, köy, mahalle) ekonomik gelir elde etmek amacıyla ayrılarak bir başka yerleşim yerine seyahat ederek burada tarımsal üretim süreçlerine en az bir gün katılan, ancak sürekli bu işte çalışmayan (geçici) kişiyi *mevsimlik gezici tarım işçisi*, iş bitiminde her akşam sürekli yaşadığı yere geri dönen işçilere ise *mahalli tarım işçisi* denir.

TEMA 1.1: Güvenli ve dayanıklı barınma alanları: Su baskını riski, aşırı sıcak ve soğuk ve rüzgâr gibi olaylara karşı korunaklı geçici yerleşim alanlarının oluşturulması için yerel yönetimler ve kamu kurumları iş birliğinde fizibilite çalışmaları yapılmalıdır. Zemin yükseltme, gölgelik yapılar ve su tahliye sistemleri gibi basit mühendislik çözümleri desteklenmelidir.

Faaliyetler	Detaylı faaliyetler	Sorumlu kurumlar	Destek alınacak kurumlar	2026	2027	2028
1.1.1 Fiziksel Altyapı ve Yerleşim Düzenlemeleri						
1.1.1.1 Geçici çadır yerleşim alanlarının planlanması ve yönetimi.	a. Mevsimlik tarım işçileri için geçici çadır yerleşim alanlarının iklim değişimine dair risk analizi yapılması ve güvenli çadır yerleşim yerlerinin yeniden belirlenmesine yönelik girişimde bulunulması. b. Bu çadır yerleşimlerin yönetimine dair bir model geliştirilmesi.	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Adana Valiliği - Seyhan Kaymakamlığı - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü - Adana METİP Ofisi - Çukurova Üniversitesi - Adana AFAD İl Müdürlüğü - Adana Büyükşehir Belediyesi - Seyhan Ziraat Odası - Adana Çiftçiler Birliği - Çukurova Kalkınma Ajansı - Akdeniz İhracatçılar Birliği	X	X	
1.1.1.2 Kalıcı ve yarı-kalıcı yerleşimlerin oluşturulması için merkezi ve valilik düzeyinde girişimde bulunulması.	a. Seyhan ilçesinde mevsimlik gezici tarım işçilerinin barınmaları için uygun yaşam ortamı ve mekanların modellerin geliştirilmesine yönelik araştırmalar yapılması, çeşitli kurumlarla iş birlikleri geliştirilmesi. b. Seyhan ilçesinde uygulanmak üzere uygun bir model kapsamında proje geliştirilmesi ve bunun için fon arayışına gidilmesi.	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Adana METİP Ofisi - Çukurova Üniversitesi - Adana AFAD İl Müdürlüğü - Adana Büyükşehir Belediyesi - Seyhan Ziraat Odası - Adana Çiftçiler Birliği - Çukurova Kalkınma Ajansı - Akdeniz İhracatçılar Birliği(Yaş Sebze Meyve) - Sivil Toplum Kuruluşları	X	X	X
1.1.1.3 Çadır yerleşimi yer seçimi ve ulaşılabilirlik (güvenli bölge seçimi, ulaşım altyapısı vb.)	a. Geçici çadır yerleşimlerine afet durumlarında da sürekli ulaşımın sağlanmasına yönelik bir planlama yapılması.	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Adana Büyükşehir Belediyesi	X		
1.1.1.4 Afet durumlarına uyum ve müdahale mekanizmaları (afet anında tahliye vb.)	a. Ani ve aşırı hava olayları esnasında geçici çadır yerleşimlerinden tahliyenin nasıl ve nereye yapılacağına dair bir planlama çalışması yapılması. b. Afet esnasında mevsimlik tarım işçileri ve onların çocuklarının tahliye edileceği yerlerin belirlenmesi ve ilgili birimlere bunun iletilmesi.	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Adana AFAD İl Müdürlüğü - Adana Büyükşehir Belediyesi - Seyhan Belediyesi Afet İşleri Müdürlüğü - DSI 6.Bölge Müdürlüğü	X	X	

TEMA 1.2: İklim ve sağlık bilgilendirmeleri: İşçilerin aşırı hava olayları sırasında kendilerini koruyabilmeleri için sadeleştirilmiş ve çok dilli bilgilendirme materyalleri (broşürler, görsel uyarılar, saha toplantıları) hazırlanmalı ve düzenli aralıklarla tekrarlanmalıdır. Aşırı sıcak ve nemli koşullarda çalışan işçilere yönelik mobil sağlık birimleri oluşturulmalı, çocuklar, kadınlar ve yaşlılar için ilk müdahale imkanları yaygınlaştırılmalıdır.

Faaliyetler	Detaylı faaliyetler	Sorumlu kurumlar	Destek alınacak kurumlar	2026	2027	2028
1.2.1 Çok dilli ve erişilebilir bilgilendirme materyalleri.	a. Aşırı ve ani hava olayları (sıcak dalgaları, nem, ani yağışlar, don, dolu, toz fırtınası vs.) hakkında sadeleştirilmiş Türkçe ve Arapça bilgilendirme içeriklerinin hazırlanması ve işçilere dağıtılması. b. Çok dilli broşür, görsel materyaller aracılığıyla saha bilgilendirme toplantılarının düzenlenmesi.	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Seyhan Belediyesi Sağlık İşleri Müdürlüğü, - Adana İl Sağlık Müdürlüğü, - Halk Sağlığı Başkanlığı - Göç İdaresi İl Müdürlüğü - STK'lar	X	X	X
1.2.2 Mobil sağlık hizmetlerinin sağlanması için girişimlerde bulunulması.	a. Aşırı sıcak ve nemli koşullarda çalışan işçilere yönelik mobil sağlık birimlerinin düzenli tarama yapılmasının sağlanması.	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Adana İl Sağlık Müdürlüğü, UMKE (Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi) - Türk Kızılayı - Aile Sağlığı Merkezleri - Göçmen Sağlığı Merkezleri - Seyhan Belediyesi Sağlık İşleri Müdürlüğü - Adana Büyükşehir Belediyesi	X	X	X
1.2.3 Kırılgan gruplar için özel müdahale imkanları sağlanması.	a. Çocuklar, kadınlar ve yaşlılar için gölgelik, serinleme alanı ve dinlenme alanlarının kurulması ve/veya kurdurulması için model oluşturulması . b. İklim olaylarına bağlı olarak ortaya çıkacak durumlar için ilk müdahale imkanlarının yaygınlaştırılması amacıyla çalışmalar yapılması (Örnek: mobil bakım ünitesi, soğutmalı dinlenme araçları vb.)	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Adana Valiliği METİP Birimi - Seyhan Ziraat Odası - Adana Çiftçiler Birliği - Seyhan Belediyesi - Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü - Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü - Sağlık İşleri Müdürlüğü - Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü - STK'lar	X	X	X
1.2.4 Erken uyarı ve toplumsal farkındalık sistemleri	a. Aşırı ve ani hava olayları öncesinde SMS, anons ve mobil uygulama gibi araçlarla erken uyarı sistemlerinin uygulanması için model geliştirilmesi. b. Yerelde bulunan muhtarlar, tarım araçları, tarla/bahçe sahipleri ve ilgili diğer kişilere bu konuda bilgilendirme yapılması.	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	Seyhan Belediyesi Afet İşleri Müdürlüğü Mahalle muhtarlıkları Tarım ve Orman İlçe Müdürlüğü Tarım araçları dernekleri Seyhan Ziraat Odası	X	X	X

TEMA 1.3: İş sağlığı ve güvenliği: Tarımda kullanılan kişisel koruyucu donanımları (şapka, eldiven, güneşten koruyucu giysi vb.) temini ve kullanımı teşvik edilmeli, bu konuda işçilere eğitimler verilmelidir. Aşırı sıcaklarda işçilerin çalışma saatleri için yeni düzenlemeler yapılmalı, bunlar muhtarlıklar aracılığıyla hem çiftçilere hem de işçilere duyurulmalıdır.

Faaliyetler	Detaylı faaliyetler	Sorumlu kurumlar	Destek alınacak kurumlar	2026	2027	2028
1.3.1 Kişisel koruyucu donanım (KKD) temini ve kullanımının sağlanması.	a. Mevsimlik tarım işçileri için şapka, eldiven, güneşten koruyucu giysi vb. kişisel koruyucu ekipmanların tespiti ve temin edilmesi için girişimlerde bulunulması. b. Kişisel koruyucu ekipman kullanımının teşvik edilmesi (saha bilgilendirmeleri, uygulamalı gösterimler vb.)	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Seyhan Belediyesi Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü, - Adana Halk Sağlığı Başkanlığı - Seyhan Ziraat Odası - Seyhan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, - STK'lar	X	X	X
1.3.2 İş güvenliği eğitimi ve farkındalık artırma	a. İşçilere kişisel koruyucu ekipman kullanımı ve güneş çarpmasına karşı alınacak önlemler konusunda bilgilendirme yapılması b. Bilgilendirmelerin farklı dillerde (Arapça, Türkçe vb.) ve uygulamalı olarak yapılmasının sağlanması. c. Çiftçilerin de işçilerin durumuna dair bu alanda bilgilendirilmesinin sağlanması.	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Adana Halk Sağlığı Başkanlığı - Seyhan Ziraat Odası - Seyhan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü - Muhtarlıklar - STK'lar	X	X	X
1.3.3 Aşırı sıcaklarda çalışma saatlerinin düzenlenmesine yönelik savunuculuk	a. Aşırı sıcaklar için uygun çalışma saatlerinin belirlenmesi (örneğin sabah erken saatlere veya akşam saatlerine kaydırılması) için savunuculukta bulunulması.	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- İŞKUR Adana İl Müdürlüğü - Seyhan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü - Ziraat Odası - Tarım araçları dernekleri - STK'lar - Seyhan Kent Konseyi - Adana Valiliği METİP Birimi	X	X	X

TEMA 1.4: Sosyal koruma mekanizmaları: Tarımsal faaliyetin ani ve aşırı hava olayları nedeniyle kesintiye uğradığı dönemlerde, özellikle mevsimlik tarım işçileri için geçici gelir destekleri, sigorta sistemleri ve sosyal yardımlara erişim kolaylaştırılmalıdır.

Faaliyetler	Detaylı faaliyetler	Sorumlu kurumlar	Destek alınacak kurumlar	2026	2027	2028
1.4.1 Geçici gelir destekleri ve acil yardım mekanizmaları	a. Mevsimlik tarım işçileri için doğal afet, aşırı sıcak, sel, dolu vb. nedenlerle çalışmadıkları dönemlerde geçici gelir desteği sistemlerine yönelik model geliştirilmesi. b. Bu desteklerin yerel düzeyde başvuru, değerlendirme ve dağıtım süreçlerine dair bir girişim için çalışma yapılması.	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Seyhan Belediyesi Afet İşleri Müdürlüğü - Seyhan Belediyesi Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü - Adana Valiliği İl Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı - Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü - İŞKUR İl Müdürlüğü - Seyhan Ziraat Odası - Akdeniz İhracatçılar Birliği	X	X	
1.4.2 Sosyal Yardımlara Erişim Kolaylaştırma	a. Mevsimlik tarım işçileri için sosyal yardım başvurusu rehberliği (dil desteği, dijital erişim imkanı) verilmesi. b. Gıda, giysi, okul malzemesi gibi aynı yardımların mobil hizmetlerle ulaştırılmasının sağlanması.	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Adana Sosyal Hizmetler Müdürlüğü - Seyhan Belediyesi - Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü - Sosyal Destek Müdürlüğü - Göçmen Koordinasyon Merkezi - Türk Kızılayı - STK'lar - Seyhan Kent Konseyi - Adana Valiliği - Sosyal Yardımlaşma Vakfı	X	X	X
1.4.3 Tarım işçileri için sigorta ve güvence sistemleri	a. Mevsimlik işçilerin tarımsal faaliyet döneminde isteğe bağlı sigorta veya özel sigorta sistemlerine erişimi hakkında bilgilendirme çalışması.	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Adana SGK İl Müdürlüğü - Seyhan Belediyesi Hukuk İşleri Müdürlüğü (danışmanlık desteği) - Seyhan Kent Konseyi	X	X	X

3.2 HEDEF GRUP 2

Küçük Çiftçi

Genellikle sınırlı miktarda araziye, sermayeye ve teknolojiye sahip, tarımsal üretimini genellikle aile emeğiyle sürdüren çiftçidir. Bu projede, Seyhan ilçesinde 5 hektar (50 dekar) ve altında araziye sahip olup, bitkisel üretim yapanlar küçük çiftçi olarak tanımlanmaktadır.

TEMA 2.1: Erken uyarı sistemlerine erişim: Ani hava olaylarına karşı hazırlıklı olabilmeleri için çiftçilerin yerel ölçekte hava tahminlerine dayalı erken uyarı sistemlerine düzenli erişimi sağlanmalıdır. Bu sistemlerin SMS, WhatsApp grupları, sosyal medya ve muhtarlıklar aracılığıyla yaygınlaştırılması desteklenmelidir.

Faaliyetler	Detaylı faaliyetler	Sorumlu kurumlar	Destek alınacak kurumlar	2026	2027	2028
2.1.1 Erken uyarı sistemlerinin kurulması ve yerleştirilmesi	a. Seyhan ilçesi tarım alanlarına yönelik mikro-iklim verilerine dayalı hava tahmin sistemlerinin kurulması için fon ve kaynak arayışı . b. Meteoroloji kaynaklı verilerin tarım takvimine uygun şekilde filtrelmesi ve erken uyarıya dönüştürülmesi çalışması.	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Seyhan Belediyesi İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü - Meteoroloji 6. Bölge Müdürlüğü (Adana) - Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi - Seyhan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü - Seyhan Ziraat Odası	X	X	
2.1.2 Erken uyarı sistemlerinin yaygınlaştırılması ve erişim araçları	a. SMS ve WhatsApp grupları aracılığıyla çiftçilere acil durumlar öncesi hava tahmini ve uyarı mesajlarının gönderilmesi. b. Muhtarlıklar üzerinden afiş, broşür ve duyuru panoları ile erken uyarı mesajlarının yaygınlaştırılması. c. Sosyal medya (Facebook, Instagram vb.) ve belediye web sitesinde haftalık tarım uyarı bülteni yayınlanması	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Seyhan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü - Seyhan Ziraat Odası - Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi - Çukurova Kalkınma Ajansı - Adana Müftülüğü - İlçe Müftülükleri	X	X	X
2.1.3 Çiftçilerin erken uyarı sistemlerine katılımının artırılması	a. Tarımsal üreticilere erken uyarı sistemleri hakkında eğitim verilmesi b. Kadın çiftçilerin ve mevsimlik tarım işçilerinin dijital erken uyarı sistemlerine erişimi için özel bilgilendirme oturumları düzenlenmesi	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Seyhan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü - Seyhan Ziraat Odası - Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi - Çukurova Kalkınma Ajansı - Muhtarlıklar	X	X	X

TEMA 2.2: İklim akıllı tarım yöntemlerinin yaygınlaştırılması: Ani ve Aşırı iklim koşullarına dayanıklı tür, çeşit ve üretim yöntemleri,, su verimliliği sağlayan damla sulama sistemleri, organik maddeyi artıran toprak uygulamaları gibi “climate-smart agriculture (iklim akıllı tarım)” yaklaşımları küçük çiftçilere tanıtılmalı ve bu uygulamalar için destek programları oluşturulmalıdır.

Faaliyetler	Detaylı faaliyetler	Sorumlu kurumlar	Destek alınacak kurumlar	2026	2027	2028
2.2.1 İklim akıllı tarım yöntemlerinin tanıtılması ve uygulanması	a. Kuraklığa ve aşırı yağışa dayanıklı tür, çeşit ve üretimin belirlenmesi ve temini; damla sulama sistemleri için pilot alanlar kurulması; organik maddeyi artıran yeşil gübreleme ve kompost uygulamalarının ve iyi örneklerin tanıtılması ve teşvik edilmesi	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Seyhan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü - Seyhan Ziraat Odası - Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi - Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü	X	X	
2.2.2 Küçük çiftçiler için destek programlarının geliştirilmesi	a. İklim akıllı tarım uygulamalarına yönelik hibe ve teknik destek başvuru süreçleri için destek olunması	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Seyhan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü - Seyhan Ziraat Odası - Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi - Çukurova Kalkınma Ajansı	X	X	X
2.2.3 Eğitim ve kapasite geliştirme faaliyetleri	a. Saha temelli, görsel destekli eğitimler ile çiftçilere iklim akıllı tarım tekniklerinin aktarılması; deneyim paylaşımı için organizasyonların düzenlenmesi	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Seyhan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü - Seyhan Ziraat Odası - Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi - Çukurova Kalkınma Ajansı - STK'lar	X	X	X

TEMA 2.3: Finansal koruma mekanizmaları: Küçük çiftçilerin ani üretim kayıplarına karşı dayanıklılığını artırmak amacıyla tarım sigortalarının öneminin anlatıldığı eğitim ve yayım çalışmaları yapılmalıdır.

Faaliyetler	Detaylı faaliyetler	Sorumlu kurumlar	Destek alınacak kurumlar	2026	2027	2028
2.3.1 Küçük çiftçilere sigorta bilincinin kazandırılması	a. Tarım sigortalarının avantajları, başvuru süreçleri ve risk yönetimi konularında köy toplantıları, saha ziyaretleri ve görsel materyallerle bilgilendirme eğitimlerinin.	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Seyhan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü - Seyhan Ziraat Odaları - TARSİM Adana Bölge Müdürlüğü	X	X	

TEMA 2.4: Eğitim ve Teknik Danışmanlık: İklim değişikliği, ani hava olayları, üretim planlaması, iş sağlığı ve güvenliği gibi konularda küçük çiftçilere yönelik saha temelli ve görsel destekli eğitimler düzenlenmeli, ziraat mühendisleri veya teknik personel desteği artırılmalıdır.

Faaliyetler	Detaylı faaliyetler	Sorumlu kurumlar	Destek alınacak kurumlar	2026	2027	2028
2.4.1 Küçük çiftçilere yönelik iklim değişikliği ve risk yönetimi eğitimleri	a. İklim risklerine karşı alınacak önlemler üzerine uygulamalı eğitimler düzenlenmesi.	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Seyhan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü - Seyhan Ziraat Odası - Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi	X	X	X
2.4.2 Üretim planlaması ve verimlilik odaklı teknik danışmanlık	a. İklim uyumlu üretim deseni eğitimlerinin verilmesi.	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Seyhan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü - Seyhan Ziraat Odası - Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi - Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü	X	X	
2.4.3 İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri	a. Tarımda kullanılan ekipman ve kimyasallara yönelik güvenli kullanım eğitimleri, saha uygulamaları	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Seyhan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü - Seyhan Ziraat Odası - Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi		X	X
2.4.4 Teknik personel kapasitesinin artırılması	a. Yerel düzeyde görev yapan teknik personelin (ziraat mühendisleri, teknisyenleri vb.) iklim akıllı tarım ve afet yönetimi konularında eğitilmesi	Seyhan Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürlüğü	- Seyhan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü - Seyhan Ziraat Odası - Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi	X	X	

Bölüm 4

Uygulama ve Koordinasyon Mekanizmaları

4.1 Seyhan Belediyesi İç Koordinasyon Yapısı

Eylem Planı'nın etkin şekilde yürütülebilmesi için Seyhan Belediyesi bünyesinde ilgili müdürlüklerin harekete geçirilmesini sağlamak amacıyla Kırsal Hizmetler Müdürlüğü görevlendirilmiştir. Kırsal Hizmetler Müdürlüğü, planın uygulama takvimini takip etmek, faaliyetler arası uyumu sağlamak ve gerekli durumlarda hızlı karar alma mekanizmalarını devreye sokmakla sorumlu olacaktır. Her ilgili müdürlük, kendi faaliyet alanı için yıllık uygulama raporları hazırlayarak koordinasyon birimine iletmeli ve böylece ilerleme düzenli olarak izlenecektir.

Eylem Planı'nın başarısı için Seyhan Belediyesi içindeki ilgili müdürlüklerin uyum içinde çalışması sağlanacaktır. Kırsal Hizmetler Müdürlüğü'nün koordinasyonu, aşağıdaki adımlarla güçlendirilebilir:

Paydaşlarla İşbirliği Modelleri

Planın hedeflerine ulaşması için kamu kurumları, ziraat odaları, meslek odaları, muhtarlar, kent konseyi, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör temsilcileri ile ihtiyaca göre işbirliği toplantıları yapılacaktır. İşbirliği toplantıları; bilgi paylaşımı, ortak proje geliştirme ve kaynakların verimli kullanımı ilkeleri üzerine kurulacaktır. Ayrıca, paydaşlar arasında sürekli iletişim sağlayacak dijital bir çevrimiçi platform (whatsapp, e-posta grubu vs.) oluşturulmalı ve bu çevrimiçi platform üzerinden süreçle ilgili duyurular ve çeşitli materyaller paylaşılacaktır.

Katılım ve Şeffaflık İlkeleri

Eylem planının her aşamasında yerel halkın ve paydaşların görüş ve önerilerine başvurulacaktır. Bu amaçla, yılda en az iki kez kamuya açık değerlendirme toplantıları yapılacak, toplantı çıktıları herkesin erişebileceği şekilde belediye web sitesinde yayımlanacaktır. Şeffaflık, hem mali kaynakların kullanımında hem de proje sonuçlarının değerlendirilmesinde temel ilkedir.

Bölüm 5

İzleme ve Değerlendirme Çerçevesi

5.1 Başarıyı Ölçmek

Eylem planının başarısını ölçmek için her bir faaliyet için somut, ölçülebilir ve zaman bazlı performans göstergeleri belirlenecektir. Örneğin eğitim verilen çiftçi sayısı, teknik destek sağlanan üretim alanı miktarı, su verimliliğinde sağlanan artış yüzdesi gibi göstergeler geliştirilecek ve düzenli olarak takip edilecektir.

5.2 İzleme Sıklığı ve Raporlama

Belirlenen göstergeler yıllık periyotlarla izleme yapılacak, her izleme döneminin sonunda ilerleme raporları hazırlanarak hem belediye yönetimine hem de kamuoyuna sunulacaktır. Acil durum gerektiren sapmalarda ara raporlamalar yapılacak ve gerekli önlemler hızla devreye alınacaktır.

5.3 Değerlendirme ve Revizyon Süreci

Eylem Planı'nın yıllık değerlendirmesi paydaş temsilcileri ile birlikte gerçekleştirilecektir. Değerlendirme sonuçlarına göre hedefler, yöntemler ve bütçe dağılımı gözden geçirilecek; ihtiyaç halinde plan revize edilecektir. Bu süreçte paydaş geri bildirimleri dikkate alınarak esnek ve uyarlanabilir bir yaklaşım benimsenecektir.

Bölüm 6

Riskler ve Önleyici Stratejiler

Planın uygulanmasında karşılaşılabilecek riskler; iklim koşullarındaki beklenmedik değişimler, bütçe yetersizlikleri, paydaş katılımında düşüş, teknik personel eksikliği ve mevzuat değişiklikleri olarak belirtilebilir. Bu risklere karşı önleyici çözümler geliştirilecektir. Örneğin alternatif finansman kaynaklarının belirlenmesi, yedek teknik kadro planı oluşturulması, çiftçi katılımını teşvik edecek motivasyon programları ve acil durum müdahale protokolleri hazırlanmalıdır.

a. Bütçe Yetersizliği

Eylem Planı'nın uygulanması için halihazırda yeterli bütçenin olmaması, faaliyetlerin ya yapılamamasına ya da kapsamının daraltılmasına neden olabilir. Bu durum, eylem planının ana hedeflerinden sapmalara ve beklenen etkilerin yaratılamamasına yol açabilir. Özellikle erken uyarı sistemleri, dayanıklı barınma alanları gibi altyapı projeleri ve mobil sağlık gibi hizmetler, yüksek başlangıç maliyetleri gerektirir.

Önleyici Stratejiler kapsamında aşağıdaki süreçlere başvurulacaktır.

Alternatif finansman kaynakları

- *Ulusal ve uluslararası hibe programları:* Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların iklim değişikliği ve sosyal kalkınma projeleri için açtığı fonlara başvurular yapılması planlanmaktadır.
- *Ulusal kalkınma ajansları:* Çukurova Kalkınma Ajansı gibi yerel kalkınma ajanslarının destek programlarından yararlanmaya çalışılacaktır.
- *Özel sektör iş birlikleri:* Bölgedeki büyük tarım işletmeleri veya ziraat odaları ile kurumsal sosyal sorumluluk projeleri kapsamında ortaklıklar geliştirilmeye gayret edilecektir.

Aşamalı Uygulama ve Pilot Projeler: Bütçe kısıtlılığı durumunda, öncelikli faaliyetler belirlenerek planın tamamı yerine belirli mahallelerde veya küçük bir hedef kitle ile pilot projeler başlatılacaktır. Bu sayede başarı elde edildikçe daha büyük fonlar için kanıtlar sunulabilir.

b. Paydaş Katılımında Düşüş

Kamu kurumları, STK'lar, ziraat odaları ve çiftçiler gibi paydaşların projeye olan ilgisinin zamanla azalması, işbirliği ve koordinasyonu zayıflatır. Bu durum, bilgi akışını keser ve kaynakların verimli kullanılmasını engellerebilir. Planın katılımcı bir yaklaşımla hazırlanmış olması bu riski düşürse de devamlılığı sağlamak önemlidir.

Önleyici stratejiler:

Düzenli ve etkili iletişim platformları: Paydaşlar arasında sürekli iletişimi sağlamak için yalnızca e-posta veya WhatsApp grupları yerine, düzenli işbirliği toplantıları planlanacaktır.

Sorumluluk ve teşvik sistemi: Her bir paydaşa özgü, somut roller ve sorumluluklar belirlenmiştir.

Geri bildirim döngüsü: Paydaşların görüş ve önerileri yalnızca planlama aşamasında değil, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde de düzenli olarak alınacaktır.

c. Teknik Personel Eksikliği

İklim akıllı tarım teknikleri, erken uyarı sistemleri ve sosyal destek mekanizmaları gibi uzmanlık gerektiren alanlarda yeterli sayıda ziraat mühendisi, sosyolog, sağlık personeli veya teknisyenin bulunmaması, faaliyetlerin kalitesini ve hızını düşürme riski bulunmaktadır.

Önleyici stratejiler:

Kapasite geliştirme ve eğitim: Mevcut belediye personeli ve paydaş kurumların çalışanlarına iklim değişikliği adaptasyonu, afet yönetimi ve kırsal kalkınma gibi konularda uzman eğitimleri verilmesi öngörülmektedir.

Üniversite ve STK İşbirlikleri: Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi gibi akademik kurumlarla veya Kalkınma Atölyesi gibi uzman STK'larla işbirliği yapılarak, gönüllü veya stajyer öğrenci programları aracılığıyla teknik personel havuzunun genişletilmesi düşünülmektedir.

d. Beklenmedik İklim Koşulları

Eylem Planı, aşırı sıcaklar, ani yağışlar ve kuraklık gibi iklim risklerine karşı geliştirilmiş olsa da iklim koşullarındaki beklenmedik ve şiddetli değişimler (örneğin, yıkıcı bir sel veya çok uzun süren bir kuraklık dönemi), mevcut planın öngördüğü önlemlerin yetersiz olmasına neden olabilir.

Önleyici stratejiler:

Dinamik risk değerlendirmesi: İklim ve afet riskleri, yıllık periyotlarla yeniden değerlendirilecek ve plan bu doğrultuda yenilecektir.

Acil durum müdahale protokolleri: Planın ötesinde, olası bir afet durumunda mevsimlik tarım işçilerinin güvenli bir şekilde tahliyesini, gıda ve sağlık ihtiyaçlarının karşılanmasını ve afet sonrası hızlı destek paketlerinin devreye sokulmasını sağlayan detaylı protokoller hazırlanacaktır. Bu protokoller, Adana Büyükşehir Belediyesi, Adana AFAD İl Müdürlüğü ve Türk Kızılay gibi kurumlarla işbirliği içinde geliştirilecektir.

Bölüm 7

Sonuç ve Beklenen Etkiler

Bu Eylem Planı'nın uygulanması ile Seyhan ilçesinde iklim değişikliğine karşı dayanıklılığın artması, küçük çiftçilerin üretim kapasitelerinin güçlenmesi, doğal kaynak kullanımında verimliliğin sağlanması ve yerel ekonominin sürdürülebilir şekilde gelişmesi beklenmektedir. Aynı zamanda, paydaşlar arası işbirliği kültürü güçlenecek, halkın iklim farkındalığı artacak ve belediye yönetiminde şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri pekişecektir. Uzun vadede, Seyhan'ın bölgesel ölçekte örnek gösterilen bir iklim uyum modeli haline gelmesi hedeflenmektedir.

Bölüm 8

Eylem Planı Uygulama Seyhan Belediyesi Müdürlükleri Rol ve Sorumlulukları

Seyhan Belediyesi, 2026-2028 dönemini kapsayan “İklim Dayanıklılığı ve Sosyal Koruma Eylem Planı”nı; Kırsal Hizmetler Müdürlüğü koordinasyonunda, İklim Değişikliği ve Sıfır Atık, Sosyal Yardım İşleri, Sağlık İşleri, Kadın ve Aile Hizmetleri ile Afet İşleri Müdürlükleri, Fen İşleri, Halkla ilişkiler, Muhtarlık hizmetleri, başta olmak üzere tüm birimlerin iş birliğiyle etkin bir şekilde hayata geçirmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda, mevsimlik tarım işçileri ve küçük çiftçiler için güvenli barınma alanları oluşturulmasına gayret edilecek, erken uyarı sistemleri kurma girişimi başlatılacak, iklim dostu tarım teknikleri yaygınlaştırılmaya çalışılacak, mobil sağlık hizmetleri için girişimde bulunulacak ve sosyal koruma mekanizmaları güçlendirilecektir. Plan, aynı zamanda yerel paydaşlarla sürdürülebilir iş birlikleri kurarak, Seyhan’ın iklim değişikliğine karşı direncinin artırılması ve kırılgan grupların yaşam kalitesinin iyileştirilmesi yönünde önemli bir adım olacaktır.

Kırsal Hizmetler Müdürlüğü (Ana Koordinatör)

- Genel Koordinasyon ve İzleme
 - Eylem Planı’nın tüm uygulama sürecinin ana yürütücüsü ve koordinatörüdür.
 - Tüm müdürlükler arasında çalışma takvimini senkronize eder ve ilerlemeyi düzenli olarak takip eder.
 - Paydaş kurumlarla (Ziraat Odası, Kalkınma Ajansı, Üniversite vb.) yapılacak işbirliği toplantılarını organize eder.
- Barınma Alanları
 - Geçici ve yarı-kalıcı yerleşim alanları için teknik fizibilite raporları hazırlar veya hazırlar.
 - Güvenli bölge seçimi, zemin iyileştirme, temiz su ve sanitasyon altyapısı için projelendirme çalışmaları yürütür.

- Tarımsal Destekler

- İklim akıllı tarım pilot uygulama sahalarının belirlenmesi ve kurulmasından sorumludur.
 - Çiftçi eğitimlerinin içeriklerinin oluşturulması ve sahada uygulanmasını sağlar.
 - Erken uyarı sistemlerinden gelen bilgilerin çiftçilere ulaştırılması için sahada aracı kurum görevi görür.
-

- İş Sağlığı ve Güvenliği

- Kişisel Koruyucu Donanım (KKD) ihtiyaç analizi yapar ve temini için süreçleri yönetir.
 - İşçi ve çiftçilere yönelik KKD kullanımı ve güvenli çalışma eğitimlerini sahada organize eder.
-

- Sosyal ve Finansal Destek

- Kırılgan grupların sosyal yardım ve sigorta sistemlerine erişimini kolaylaştırmak için saha ofisleri veya mobil birimler aracılığıyla danışmanlık hizmeti sunar/sunulmasını sağlar.
-

İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü (Teknik ve Stratejik Rehber)

- Erken Uyarı Sistemleri

- Mikro-iklim istasyonları kurulumu için teknik şartnameleri hazırlar ve kurulum sürecini yönetir.
 - Meteorolojik verileri tarımsal üretim takvimine uygun şekilde yorumlayarak “tarımsal uyarı” formatına dönüştürür.
-

- İklim Uyum Çalışmaları

- İlçeye özgü güncel iklim risk ve hassasiyet haritaları hazırlar/günceller.
 - Afet ve acil durum planlarına iklim senaryolarını entegre eder.
-

- Eğitim ve Farkındalık

- Tüm hedef kitlelere yönelik “İklim Değişikliği ve Tarıma Etkileri” konulu standart eğitim modülleri geliştirir.
-

- Diğer müdürlüklerin personeline iklim değişikliği uyumu konusunda kapasite geliştirme eğitimleri verir.

Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü (Doğrudan Destek Sağlayıcı)

- Sosyal Koruma Mekanizmaları
 - Afet veya aşırı hava olayı sonrası devreye girecek “Acil Geçici Gelir/Gıya Desteği Protokolü” nü oluşturur ve uygular.
 - Yardım paketlerinin (gıda, giysi, hijyen kiti) lojistiğini ve dağıtımını organize eder.
- Rehberlik Hizmetleri
 - Sosyal yardım başvurularında çok dilli (Arapça) destek hatları veya danışmanlar temin eder.
 - Dijital okuryazarlığı olmayanlar için yüz yüze başvuru destek hattı oluşturur.
- Kırılgan Gruplara Yönelik Destek
 - Çocuklar, yaşlılar ve engelliler için “Serinleme/Gölgelik Dinlenme Alanları” nda sosyal aktiviteler düzenler.
 - Bu grupların özel ihtiyaçlarını tespit ederek ilgili kurumlara (Aile Sosyal Hizmetler Müdürlüğü vb.) yönlendirme yapar.

Sağlık İşleri Müdürlüğü (Sahadaki Sağlık Güvencesi)

- Mobil Sağlık Hizmetleri
 - Mobil birimlerde sıcak çarpması, dehidrasyon, böcek sokmaları ve tarım ilacı maruziyeti için ilk müdahale ve temel tedavi hizmeti sunulmasını sağlar.
- Bilgilendirme Çalışmaları
 - “Aşırı Sıcaklarda Alınacak Sağlık Önlemleri” ve “Tarımda Hijyen” konulu görsel ve sözlü eğitimler verir.

- Kırılgan Gruplar için Özel Hizmetler

- Gebe, emziren kadınlar ve kronik hastalığı olan yaşlılar için öncelikli tarama programları uygular.
- Dinlenme alanlarında ilk yardım eğitimleri verir.

Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü (Toplumsal Cinsiyet ve Aile Odaklı)

- Kadın ve Çocuk Odaklı Çalışmalar

- Kadın çiftçi ve tarım işçilerine yönelik “İklim Dayanıklılığı ve Finansal Okuryazarlık” eğitim programları düzenler.
- Tarlada çalışan annelerin çocukları için mobil oyun ve bakım alanları oluşturulmasını sağlar.

- Sosyal Hizmet Erişimi

- Aile içi şiddet, erken yaşta evlilik ve çocuk işçiliği konularında farkındalık çalışmaları yürütür ve danışmanlık hizmeti sunar.
- Kadınların sosyal haklar ve kamu hizmetlerine erişimi konusunda rehberlik eder.

Afet İşleri Müdürlüğü (Acil Müdahale ve Risk Azaltma)

- Acil Durum Planlaması

- Mevsimlik tarım işçileri yerleşimleri için “Afet Tahliye ve İlk Yardım Planı”nı hazırlar ve bu planı düzenli olarak tatbikatlarla test eder.
- Tahliye güzergâhlarını, toplanma alanlarını ve bu alanlardaki ihtiyaçları (çadır, tuvalet, su) belirler.

- Risk Azaltma Çalışmaları

- Yerleşim alanı seçiminde sel, heyelan ve fırtına risk analizi yapar ve Kırsal Hizmetler Müdürlüğü’ne teknik görüş sunar.
- Geçici yerleşim alanlarında basit erken uyarı ikaz sistemleri (siren, megafon) kurar.

Hukuk İşleri Müdürlüğü (Hukuki Altyapı ve Uyum)

- Mevzuat Desteği
 - İşçi ve çiftçilerin yasal hakları (ücret, sigorta, çalışma koşulları) konusunda bilgi notları ve başvuru kılavuzları hazırlar.
 - Eylem Planı kapsamındaki faaliyetlerin mevcut ulusal ve yerel mevzuata uygunluğunu denetler.
- Sözleşme ve Protokoller
 - Paydaş kurumlarla yapılacak işbirliği protokollerinin hukuki metinlerini hazırlar.

Strateji Geliştirme Müdürlüğü (Performans ve Kaynak Yönetimi)

- İzleme ve Değerlendirme
 - Eylem Planı'nın performans göstergelerine göre ilerlemesini düzenli olarak ölçer ve yıllık değerlendirme raporları hazırlar.
- Proje ve Fon Yönetimi
 - Eylem Planı'nı finanse etmek üzere ulusal/uluslararası hibe programlarına proje teklifleri yazar ve başvuru süreçlerini yönetir.
 - Fonların bütçelere doğru şekilde aktarılmasını ve harcanmasını takip eder.

Halkla İlişkiler Müdürlüğü (İletişim ve Dijital Ağ)

- İletişim ve Duyurular
 - Eylem Planı'nın tanıtımı, ilerleyişi ve başarı hikayeleri konusunda medya ve kamuoyu ile iletişimi yönetir.
 - Farkındalık kampanyaları (örneğin, "Gölgede Çalış, Sağlıklı Kal") düzenler.
- Çok Dilli Materyaller ve Dijital Altyapı
 - Tüm bilgilendirme materyallerini (broşür, afiş, sesli mesaj) Arapça'ya çevirtir ve dağıtımını sağlar.

- Erken uyarı SMS'leri, WhatsApp grupları ve sosyal medya duyurularının entegre bir sistemle yönetilmesinden sorumludur.
- İzleme verilerinin toplandığı ve raporlandığı bir dijital dashboard oluşturulmasına öncülük eder.

Fen İşleri Müdürlüğü (Fiziki Altyapı Uygulayıcısı)

- Altyapı Desteği
 - Geçici yerleşim alanlarına gölgelik branda sistemleri, ağaçlandırma ve yeşil alan düzenlemeleri yapar.
 - Sel riskine karşı yüzeysel su tahliye kanalları ve geçirgen zemin uygulamalarını hayata geçirir.

Makine İkmal Bakım ve Onarım Müdürlüğü (Erişilebilirlik Koordinatörü)

- Erişim ve Ulaşım
 - Tarım alanlarına ve izole geçici yerleşimlere toplu taşıma seferleri düzenler veya mevcut hatları optimize eder.
 - Acil durumlarda (sağlık, afet) müdahale ekiplerinin ve araçlarının bu bölgelere kesintisiz ulaşımını garanti altına alacak önlemleri alır.

Ek 1

Performans Göstergeleri

Eylem planının başarısını ölçmek için ilgili müdürlükler tarafından her bir faaliyetin hedef ve sonuçlarını yansıtan, somut ve sayısal göstergeler belirlenebilir. Bu göstergeler, Eylem Planı'nın hedeflerine ne kadar yaklaşıldığını açıkça ortaya koyacaktır.

a. Mevsimlik Tarım İşçileri için Göstergeler

- Güvenli Barınma Alanları (TEMA 1.1)
- İklim risk analizine tabi tutulan ve güvenli olarak belirlenen çadır yerleşim alanı sayısı.
- Fiziki altyapısı (zemin yükseltme, gölgelik, su tahliye) iyileştirilen yerleşim alanı sayısı.
- İklim ve Sağlık Bilgilendirmeleri (TEMA 1.2)
- Aşırı hava olayları hakkında çok dilli bilgilendirme materyali dağıtılan tarım işçisi sayısı.
- Mobil sağlık birimlerinin ulaştığı işçi sayısı.
- Acil durum tahliye planı hazırlanan yerleşim alanı sayısı.
- İş Sağlığı ve Güvenliği (TEMA 1.3)
- Kişisel koruyucu ekipman (şapka, eldiven vb.) temin edilen işçi sayısı.
- İş güvenliği ve güneş çarpmasına karşı bilgilendirme eğitimi verilen işçi sayısı.
- Sosyal Koruma Mekanizmaları (TEMA 1.4)
- Doğal afetler nedeniyle geçici gelir desteğinden yararlanan işçi sayısı.
- Sosyal yardım başvurusu rehberliği yapılan kişi sayısı.

b. Küçük Çiftçiler için Göstergeler

- Erken Uyarı Sistemleri (TEMA 2.1)
- SMS veya WhatsApp grupları ile erken uyarı sistemine dahil olan çiftçi sayısı.

- Hava tahmin verilerine dayalı uyarı bültenlerinin yayınlanma sıklığı.
- İklim Akıllı Tarım Yöntemleri (TEMA 2.2)
- Kuraklığa ve aşırı yağışa dayanıklı tohum kullanan çiftçi sayısı.
- Damla sulama sistemlerinin kurulduğu pilot alan sayısı veya dekar (dönüm) cinsinden yüzölçümü.
- İklim akıllı tarım teknikleri hakkında eğitim alan çiftçi sayısı.
- Finansal Koruma Mekanizmaları (TEMA 2.3)
- Tarım sigortası hakkında bilgilendirme yapılan çiftçi sayısı.
- Alternatif sigorta sistemlerinin denendiği pilot uygulama sayısı.
- Eğitim ve Teknik Danışmanlık (TEMA 2.4)
- İklim değişikliği ve risk yönetimi eğitimi alan çiftçi sayısı.
- Ziraat mühendislerinden birebir danışmanlık hizmeti alan çiftçi sayısı.

Bilim, Kültür, Eğitim, Araştırma, Uygulama,
Üretim ve İşletme Kooperatifi

Çankaya Mah. Üsküp Cad. No:
16/14 Çankaya / ANKARA

+90 (553) 211 38 97

www.ka.org.tr / info@ka.org.tr

kalkinmaatolyesi

kalkinmatolyesi

Bu Eylem Planı, Avrupa Birliği'nin mali desteğiyle hazırlanmıştır.
İçeriği yalnızca Kalkınma Atölyesi Kooperatifi sorumluluğundadır,
UNDP ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.